

موانع اقتصادی پژوهش‌های سلامت در ایران: مقاله مروری روایتی

حسن اشرفی ریزی^{۱*}، محمدرضا سلیمانی^۲، محمدرضا هاشمیان^۳

مقاله مروری

چکیده

پژوهش، سرمایه‌گذاری مهمی جهت ترویج نوآوری، پیشرفت دانش و توسعه اقتصادی-اجتماعی به ویژه در حوزه سلامت محسوب می‌شود. هدف از انجام مطالعه حاضر، تعیین موانع اقتصادی پژوهش‌های سلامت در ایران بود. تحقیق به روش مروری روایتی انجام گرفت و بر اساس آن، پایگاه‌های اطلاعاتی Web of Science، Google Scholar، ScienceDirect، Magiran، PubMed، Scopus و SID با استفاده از کلید واژه‌های «اقتصاد پژوهش، اقتصاد تحقیق، آسیب‌شناسی پژوهش، آسیب‌شناسی تحقیق، بازار پژوهش، بازار تحقیق، اقتصاد تحقیق و توسعه، موانع پژوهش و چالش‌های پژوهش» مورد جستجو قرار گرفت. پس از مطالعه و ارزیابی محتوای مقالات، موانع اقتصادی پژوهش‌شناسی گردید. بررسی موانع اقتصادی پژوهش‌های حوزه سلامت نشان داد که عواملی مانند کمبود بودجه پژوهشی، کاهش سرمایه‌گذاری در بخش پژوهش، ارتباط نامناسب با صنعت و عدم تجاری‌سازی نتایج پژوهش، از جمله موانع اثرگذار اقتصادی در انجام پژوهش‌های سلامت به شمار می‌رود. با توجه به رویکردهای جدید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در خصوص پژوهش‌های حوزه سلامت، لازم است مواردی همچون جذب منابع مالی خارج از دانشگاه، تقویت ارتباط صنعت و دانشگاه، ارزشیابی کیفی پژوهش‌ها و تجاری‌سازی نتایج پژوهش‌ها، مد نظر قرار گیرد.

واژه‌های کلیدی: پژوهش؛ سلامت؛ ایران

دریافت مقاله: ۱۳۹۶/۶/۹

پذیرش مقاله: ۱۳۹۶/۱۲/۷

تاریخ انتشار: ۱۳۹۷/۹/۱۵

ارجاع: اشرفی ریزی حسن، سلیمانی محمدرضا، هاشمیان محمدرضا. موانع اقتصادی پژوهش‌های سلامت در ایران: مقاله مروری روایتی. مدیریت اطلاعات سلامت ۱۳۹۷؛

۱۵ (۵): ۲۴۶-۲۴۰

مقدمه

یکی از متداول‌ترین راه‌های حرکت به سمت جامعه دانشی، توجه به فعالیت‌های پژوهشی و فن‌آوری‌های پیشرفته است. پژوهش، محور پیشرفت و توسعه علمی محسوب می‌شود و نقشی اساسی در دستیابی به اهداف تعیین شده دارد (۱). از سوی دیگر، پژوهش سرمایه‌گذاری مهمی جهت ترویج نوآوری، پیشرفت دانش و توسعه اقتصادی و اجتماعی به شمار می‌رود (۲). حوزه پژوهش به دلایل مختلفی مورد توجه دست‌اندرکاران حوزه سلامت قرار گرفته است؛ چرا که نتایج پژوهش‌های سلامت، در تأمین و ارتقای سلامت یک جامعه بسیار تأثیرگذار است و حتی بی‌توجهی به آن ممکن است جان انسان‌ها را به خطر بیندازد.

بررسی ارتباط دو سویه اقتصاد و پژوهش، یکی از مباحث اساسی در اقتصاد پژوهش است. بر این اساس، سرمایه‌گذاری در بخش پژوهش می‌تواند موجب پیشرفت دانش و مهارت در جامعه شود و در نتیجه، به توسعه اقتصادی بینجامد. در مقابل، توسعه اقتصادی نیز باعث بهبود ساختارها و فعالیت‌های پژوهشی می‌شود. تعامل دو نهاد اقتصاد و پژوهش، موجب شکل‌گیری نظام پژوهشی برتر و به دنبال آن، توسعه پایدار اقتصادی (دانایی محور) می‌گردد (۳).

پس از مشخص شدن سهم تحقیق و توسعه در رشد اقتصادی کشورها، توجه به سهم هزینه‌های تحقیق و توسعه از تولید ناخالص داخلی مورد توجه قرار می‌گیرد (۴). با این حال، کشورهای در حال توسعه به دلایل مشکلات اقتصادی، اجتماعی و سیاسی، به دنبال رفع مشکلات آنی هستند و به تحقیقات که اغلب نتایج آن سال‌ها بعد مورد استفاده قرار می‌گیرد، توجه کمتری دارند. تا زمانی که مسؤولان از دستاوردهای تحقیقات در اتخاذ تصمیم و برنامه‌ریزی‌های اجتماعی،

فرهنگی، اقتصادی و آموزشی بهره نبرند، آن کشور به توسعه پایدار و اجتماعی دست نخواهد یافت (۵).

تحقیقات گوناگونی در داخل کشور به بررسی آسیب‌ها، موانع و مشکلات انجام پژوهش در کشور به ویژه در حوزه سلامت پرداخته و هر کدام آسیب‌ها را از جنبه‌های تقسیم‌بندی کرده و مورد بررسی قرار داده‌اند. بحث مشکلات اقتصادی در انجام پژوهش در بیشتر مطالعات تحت عناوین مختلف از جمله موانع اقتصادی (۸-۶)، مشکلات مالی (۹) و محدودیت در تأمین منابع مالی (۱۰) مورد توجه قرار گرفته است. اشرفی ریزی و همکاران در مطالعه خود عوامل اقتصادی از جمله عدم پرداخت به موقع هزینه‌ها و بودجه ناکافی برای انجام پژوهش را از جمله عوامل ایجاد اضطراب پژوهشی در بین اعضای هیأت علمی بیان کردند (۱۱). اشرفی ریزی و زرمهر، موانع اقتصادی از جمله عدم

مقاله حاصل تحقیق مستقل بدون حمایت مالی و سازمانی است.

۱- دانشیار، کتابداری و اطلاع‌رسانی، مرکز تحقیقات فن‌آوری اطلاعات در امور سلامت و گروه کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران

۲- دانشیار، کتابداری و اطلاع‌رسانی، مرکز تحقیقات فن‌آوری اطلاعات در امور سلامت، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران

۳- دانشجوی دکتری، کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی، مرکز تحقیقات فن‌آوری اطلاعات در امور سلامت، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران (نویسنده طرف مکاتبه)

Email: mr.hashemian@mng.mui.ac.ir

روش بررسی

این تحقیق به روش مروری روایتی انجام شد و بر اساس آن، پایگاه‌های اطلاعاتی ScienceDirect و SID مورد جستجو قرار گرفت. برای جستجو از کلید واژه‌های «اقتصاد پژوهش، اقتصاد تحقیق، آسیب‌شناسی پژوهش، آسیب‌شناسی تحقیق، بازار پژوهش، آسیب‌شناسی تحقیق، اقتصاد تحقیق و توسعه، موانع پژوهش، چالش‌های پژوهش و سلامت» و یا ترکیبی از آن‌ها در پایگاه‌های فارسی زبان و از کلید واژه‌های «Economics و Health Research Barriers to Research» در پایگاه‌های انگلیسی زبان استفاده گردید. برای این که مرتبط‌ترین منابع با موضوع پژوهش بازیابی شود، محدودیتی به غیر از نوع منبع (مقاله و کتاب) در جستجو اعمال نگردید. به منظور دستیابی به مرتبط‌ترین منابع، از فهرست منابع مقالات بازیابی شده نیز استفاده شد. از کل منابع بازیابی شده (۹۴ منبع)، پس از بررسی، ۳۲ منبع متناسب با موضوع به دست آمد. تحقیقات دیگری نیز در این زمینه وجود داشت که موانع اقتصادی را به عنوان یکی از مشکلات فراروی پژوهش در کشور مطرح می‌کرد، اما به دلیل این که بسیاری از آن‌ها فقط اشاره‌ای به مشکلات اقتصادی کرده و جزئیات اندکی درباره آن بیان کرده بودند و از طرف دیگر، برخی از آن‌ها با پژوهش‌های مورد بررسی همپوشانی داشتند، منابعی که بیشترین تأکید را بر موانع اقتصادی پژوهش‌های سلامت کرده بودند، انتخاب و بررسی گردید. همچنین، به منظور دستیابی به سیاست‌های وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در خصوص پژوهش‌های حوزه سلامت، از وبسایت معاونت تحقیقات و فن‌آوری این وزارتخانه نیز استفاده شد. پس از مطالعه منابع مرتبط، داده‌های به دست آمده بر اساس موضوع اصلی پژوهش (موانع اقتصادی پژوهش‌های سلامت در ایران) شناسایی و پس از بررسی، موانع در قالب چهار مانع اصلی طبقه‌بندی گردید.

یافته‌ها

خلاصه‌ای از نتایج مطالعات منتخب در حوزه اقتصاد پژوهش و موانع و مشکلات اقتصادی و مالی در جدول ۱ نشان داده شده است.

جدول ۱: مهم‌ترین موانع اقتصادی پژوهش کشور در پژوهش‌های منتخب

نویسنده	موانع اقتصادی پژوهش	پیشنهاد‌های پژوهش
تقی‌زاده کرمان و همکاران (۱۰)	محدودیت در تأمین منابع مالی	حمایت‌های مالی و در نظر گرفتن تسهیلات و اعتبارات پژوهشی کافی برای محققان
توکلی (۳)	توان کم سرمایه‌گذاری در بخش پژوهش در کشورهای در حال توسعه فاصله گرفتن بازار پژوهش از کارکرد اصلی آن بازار تجاری پژوهش	شفافیت قیمت‌گذاری در بازار پژوهش، افزایش رقابت در بازار پژوهش، تعریف ساز و کارهای کیفی ارتقای اعضای هیأت علمی
اشرفی ریزی و همکاران (۸)	تشدید فضای رقابتی برای ارتقای علمی قیمت‌گذاری ملموس و رتبه‌ای آثار علمی عدم تخصیص مناسب اعتبار کمبود امکانات و تجهیزات مورد نیاز عدم استفاده از نتایج توسط سازمان‌ها	-

حمایت کافی و تشویق به ویژه مادی را نیز از جمله مصادیق عدم رعایت عدالت پژوهشی می‌دانند (۱۲).

محققان دیگری نیز به بررسی موانع و مشکلات پژوهش در کشور به ویژه از دیدگاه اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها و دانشجویان دانشگاه‌های علوم پزشکی پرداخته و بحث مشکلات اقتصادی و مالی را به عنوان یکی از موانع و چالش‌های پژوهش در ایران مطرح کرده‌اند که از آن جمله می‌توان به مطالعات اشرفی ریزی و همکاران (۸)، ابراهیم‌زاده و همکاران (۱۳)، بدری‌زاده و همکاران (۱۴)، حاج‌صالحی و همکاران (۱۵)، حسینی‌نسب و همکاران (۱۶)، خطیبی و همکاران (۱۷)، رضاییان و همکاران (۱۸)، ستوده اصل و همکاران (۱۹)، صادقی و همکاران (۲۰)، صفدری و همکاران (۲۱)، عابدینی و همکاران (۲۲)، گلمکانی و همکاران (۲۳) و مظلومی محمودآباد و همکاران (۲۴) اشاره کرد. در همه این تحقیقات، موانع اقتصادی جزء مهم‌ترین موانع انجام پژوهش گزارش شده است. Bressan و همکاران بودجه کم پژوهشی، سرمایه‌گذاری محدود در حوزه پژوهش و منابع محدود را از جمله موانع اقتصادی پژوهش در کشور ایتالیا مطرح نمودند (۲۵). Majumder نیز در مطالعه خود، وضعیت اجتماعی و اقتصادی پایین در آسیا و فقدان منابع مالی در این منطقه را از جمله موانع اقتصادی پژوهش در این منطقه گزارش نمود و همکاری با کشورهای توسعه یافته را از جمله راهکارهای مقابله با این مشکل برشمرد (۲۶). نتایج تحقیق Parahoo به چالش‌های مالی اشاره کرد و بحث پشتیبانی مالی و پاداش‌های مالی برای محققان را پیشنهاد نمود (۲۷). Quay و همکاران، موانع مالی را به عنوان یکی از موانع انجام پژوهش‌های حوزه سلامت در منطقه جنوب آسیا عنوان کردند (۲۸). همان‌گونه که در پیشینه‌های داخل و خارج مشخص گردید، عدم حمایت‌های مالی از جمله اساسی‌ترین موانع پژوهش ذکر شده است. شناسایی این موانع و ارائه راهکارهای مناسب برای رفع آن‌ها می‌تواند کمک مؤثری به رشد و توسعه پژوهش نماید. با توجه به این که در ایران مطالعه‌ای که فقط موانع اقتصادی را به ویژه در حوزه سلامت مورد توجه قرار داده باشد، مشاهده نشد؛ تحقیق حاضر با استفاده از پژوهش‌های انجام شده، به بررسی موانع اقتصادی پژوهش در ایران پرداخت و بر اساس آن، راهکارهای مناسب را مطابق با شرایط نظام سلامت ارائه نمود. بنابراین، هدف از انجام مطالعه حاضر، تعیین موانع اقتصادی پژوهش‌های سلامت در ایران بود.

جدول ۱: مهم‌ترین موانع اقتصادی پژوهش کشور در پژوهش‌های منتخب (ادامه)

نویسنده	موانع اقتصادی پژوهش	پیشنهاد‌های پژوهش
حسین پور (۷)	عدم توجه به پژوهش به عنوان یک کسب و کار عدم اختصاص بودجه کافی برای تحقیق دانشجویی عدم مقرون به صرفه بودن فعالیت‌های پژوهشی عدم پرداخت به موقع حق‌الزحمه پژوهشی تفاوت حق‌الزحمه پژوهشی دانشجویی و هیأت علمی کسر مالیات از قراردادهای پژوهشی عدم تخصیص به موقع اعتبارات پژوهشی گران بودن هزینه تألیفات و نتایج پژوهشی پایین بودن حمایت مالی تحقیقات علوم انسانی بودجه ناکافی پژوهش در تحقیقات علوم انسانی ناچیز بودن درآمد حاصل از فعالیت‌های پژوهشی ضعف قدردانی مادی قابل توجه از پژوهشگران بالا بودن هزینه‌های انجام پژوهش عدم تمکن مالی پژوهشگر جهت تهیه منابع دشواری تأمین امکانات لازم (کامپیوتر و...) مشکلات ناشی از چند شغلی بودن و کمی فرصت قوانین غیر قابل انعطاف برای تخصیص بودجه‌های تحقیقاتی توزیع نامناسب منابع عدم تخصیص منابع در زمان‌های مقتضی ضعف ارتباط میان صنعت و دانشگاه	فراهم کردن زیرساخت‌ها، امکانات و تسهیلات
حسینی شاوون و جاهد (۶)	افزایش بودجه‌های پژوهشی، تقویت ارتباط بین دانشگاه با سازمان‌های تولیدی و خدماتی، توجه به تحقیقات کاربردی، تأکید بر تجاری‌سازی تحقیقات	
خلج و همکاران (۲۹)	انجام تحقیقات کاربردی متناسب با نیاز کشور	
دین محمدی و جباری (۳۰)	فقدان آمار و اطلاعات در زمینه مخارج تحقیق و توسعه در ایران اعتبارات تحقیقاتی کشور دولتی بودن تحقیق و توسعه در ایران	هدف‌گذاری مخارج تحقیق و توسعه مؤثر از تولید ناخالص ملی در پایان برنامه به ۱/۵ درصد در سال، اصلاح سیاست‌های نرم‌افزاری تحقیق و توسعه مانند حقوق مالکیت، نظام سیستم ابداعات ملی، نظام انگیزش و پاداش و بازار پژوهش
ربیعی (۳۱)	در ایران تحقیقات کمتر به تولید منتهی می‌شود. ماهیت دانشگاه‌ها در ایران آموزشی است و ارتباط تنگاتنگی بین پژوهش، آموزش و تولید وجود ندارد. دولتی بودن تحقیقات در ایران کمبود امکانات و تجهیزات عدم دسترسی به منابع اطلاعاتی نبودن بودجه مناسب پایین بودن حق‌التحقیق مراحل دشوار و طولانی دریافت بودجه طرح‌های تحقیقاتی مشخص نبودن جایگاه بخش خصوصی وابستگی دانشگاه‌ها به بودجه صرفاً دولتی پایین بودن میزان درآمد حاصل از فعالیت‌های پژوهشی نسبت به درآمدهای خارج دانشگاه (بالینی) تأثیرپذیری نحوه توزیع بودجه‌های پژوهشی از نام و نفوذ شخصی افراد بودجه ناکافی بوروکراسی افراطی در بودجه‌بندی طرح‌های پژوهشی	
ظهور و فکری (۵)	فراهم کردن اعتبارات و امکانات مناسب برای تحقیق، انجام یک پالایش درونی در بخش‌های مالی و اداری معاونت‌های پژوهشی دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی	
کریمیان و همکاران (۹)	فعال کردن بخش خصوصی، ایجاد حس اعتماد بین بخش خصوصی و دانشگاه، تأمین منابع مالی و تدارک تجهیزات و امکانات مورد نیاز	

جدول ۲: موانع اصلی در بحث اقتصاد پژوهش

موانع کلی	موانع فرعی
عدم وجود بودجه‌های پژوهشی	کم بودن بودجه‌های تحقیقاتی (۵، ۷، ۸، ۱۰)
عدم سرمایه‌گذاری در بخش پژوهش	عدم انعطاف‌پذیری در تخصیص بودجه‌ها (۹) عدم تخصیص به موقع اعتبارات (۵، ۷، ۸، ۲۹) دولتی بودن تحقیق و توسعه در کشور (۳۱) عدم جذب سرمایه‌های خارج از دانشگاه (۱۰) عدم جذب خیرین در پژوهش عدم اطمینان مدیران اجرایی به پژوهش
ارتباط نامناسب دانشگاه با صنعت	عدم اعتقاد صنعت به حل مشکلات از طریق پژوهش (۱۰) عدم توانایی دانشگاه‌ها در جذب طرح‌های پژوهشی صنعت (۲۹) عدم اعتماد صنعت به دانشگاه‌ها و پژوهش (۱۰)
عدم تجاری‌سازی نتایج پژوهش	عدم توجه به پژوهش‌های کاربردی متناسب با نیاز جامعه عدم توجه به پژوهش به عنوان یک کسب و کار (۸) عدم توجه به پژوهش‌های محصول محور (۳۱)

می‌باشد تا دانشگاه‌ها بتوانند طرح‌های تحقیقاتی سفارشی را از خارج دانشگاه جذب کنند و از این طریق هم کمکی به مشکلات مالی بخش پژوهش شود و هم در راستای رفع نیازهای جامعه و صنعت سلامت اقدام گردد.

امروزه دانشگاه‌ها باید تلاش‌های زیادی جهت انتقال و به کارگیری دانش در بخش‌های اقتصادی، اجتماعی و صنعت انجام دهند. این تلاش‌ها که به تجاری‌سازی نتایج تحقیقات تعبیر شده است (۳۳، ۳۳)، مزایای عمده‌ای از جمله ایجاد منبع درآمدی پایدار و مستمر برای دانشگاه‌ها، یافتن منابع حمایت مالی از پژوهش‌های دانشگاهی، آشنایی با چالش‌های جدید برای پژوهش‌های آینده، ایجاد محیطی برای پژوهش‌های خلاقانه و نوآوری برای اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها را به دنبال دارد (۳۴). پرنندی و همکاران، عواملی مانند تأثیر ساختار دانشگاه‌ها، توسعه اقتصادی-صنعتی کشور، ساختار اجتماعی-فرهنگی کشور و ساختار سیاسی، حقوقی و اداری کشور را در روند تجاری‌سازی دخیل می‌دانند (۳۵).

از سوی دیگر، وزارت بهداشت در راستای توجه به کیفیت پژوهش‌های انجام شده، برنامه ارزشیابی کیفی مراکز تحقیقاتی را از سال ۱۳۹۴ و به صورت پایلوت در ۸ مرکز تحقیقاتی شروع کرد. در این برنامه، در حیطه ساختار و در محور بهره‌وری، به شاخص‌های اقتصادی مانند بودجه، نیروی انسانی، فضا و تجهیزات اشاره شده است. وزارت بهداشت اذعان می‌دارد، از آنجایی که زیاد بودن تعداد مقالات یک محقق، دانشگاه و حتی یک کشور، لزوماً با کیفیت بیشتر آن‌ها مترادف نیست، توجه به کیفیت مقالات در رأس برنامه‌های معاونت تحقیقات و فن‌آوری این وزارتخانه قرار گرفته است (۳۶) که این رویکرد خوبی در جهت بهبود وضعیت پژوهش‌های حوزه سلامت در کشور می‌باشد و شاید بتواند به نحو مؤثرتری مباحث اقتصادی پژوهش در حوزه سلامت را تبیین نماید. تحقیق حاضر به صورت هدفمند برخی از منابعی که بیشترین تأکید را بر روی موانع اقتصادی پژوهش داشتند، بررسی نمود. بنابراین، بهتر است که مطالعات مروری بیشتری با تعداد منابع گسترده‌تر و همچنین، پژوهش‌های اصیل به منظور شناسایی دقیق‌تر مشکلات اقتصادی پژوهش صورت گیرد.

با توجه به بررسی منابع و مشکلات مطرح شده در حوزه اقتصاد پژوهش در کشور به ویژه حوزه سلامت (جدول ۱)، می‌توان مشکلات و موانع اقتصادی پژوهش‌های سلامت را در قالب چند مانع کلی مطرح نمود که این عوامل همراه با عوامل فرعی آن در جدول ۲ ارائه شده است.

نتایج بررسی موانع اقتصادی پژوهش‌های سلامت نشان داد که عواملی مانند بودجه پژوهشی، سرمایه‌گذاری در بخش پژوهش، ارتباط با صنعت و تجاری‌سازی نتایج پژوهش، از جمله عوامل تأثیرگذار در انجام پژوهش‌های سلامت به شمار می‌رود.

نگاه صرف تجاری به پژوهش می‌تواند منجر به بروز برخی ناهنجاری‌های اخلاقی و اجتماعی در عرصه فعالیت‌های پژوهشی شود. در این زمینه، خرید و فروش مدارک و پایان‌نامه‌های دانشجویی، سرقت ادبی و علمی، ترجمه آثار خارجی و چاپ کردن آن به نام خود در مجلات داخلی و امثال آن، نمونه‌هایی از این ناهنجاری‌ها می‌باشد. توکلی به این نتیجه دست یافت که آیین‌نامه ارتقای اعضای هیأت علمی و روندی که این آیین‌نامه جهت ارزیابی فعالیت‌های پژوهشی آنان در پیش گرفته است، در گرایش بیشتر اعضای هیأت علمی به سمت بازار تجاری پژوهش و توجه صرف به کمیت پژوهش به جای کیفیت مؤثر است (۳).

در حوزه ارتباط صنعت با دانشگاه، از سویی مراجعه به دانشگاه‌های علوم پزشکی برای اجرای طرح‌های تحقیقاتی در جامعه و صنعت نهادینه نشده است و از طرف دیگر، این نکته لازم به ذکر است که صنایع ما نیازی به انجام تحقیق برای حل مسایل و مشکلات خود احساس نمی‌کند (۱۰). شاید یکی از عوامل بروز این مشکل، عدم توانایی دانشگاه‌های علوم پزشکی و مراکز تحقیقاتی این دانشگاه‌ها در جلب اعتماد جامعه و بخش صنعت باشد. هرچند در دانشگاه‌ها بخش ارتباط دانشگاه با صنعت وجود دارد، اما به نظر می‌رسد که این بخش در انجام وظایف خود چندان موفق نبوده است و بازنگری اساسی در ساختار بخش ارتباط دانشگاه با صنعت در دانشگاه‌های علوم پزشکی، از نیازهای اصولی

پژوهش‌ها، تجاری‌سازی نتایج پژوهش‌ها و تأمین زیرساخت‌های پژوهشی به منظور تقویت پژوهش‌های سلامت در کشور مد نظر قرار گیرد. همچنین، اولویت‌های پژوهشی دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی با توجه به نیازهای واقعی جامعه و در راستای حل این مشکلات تدوین گردد.

تشکر و قدردانی

بدین وسیله از کلیه نویسندگانی که از مطالب آن‌ها در نگارش این پژوهش استفاده شد، تشکر و قدردانی به عمل می‌آید.

تضاد منافع

در انجام مطالعه حاضر، نویسندگان هیچ‌گونه تضاد منافی نداشته‌اند.

نتیجه‌گیری

در کشور ما به دلایل مختلف به ایجاد زیرساخت‌های لازم در حوزه پژوهش‌های سلامت مانند اختصاص بودجه کافی، فراهم کردن تجهیزات و لوازم مورد نیاز و حمایت‌های تشویقی مناسب از پژوهشگران توجه کافی نشده است. توجه سیاست‌گذاران حوزه پژوهشی به موانع اقتصادی این حوزه و اثرات آن، می‌تواند در اتخاذ سیاست‌های مناسب و بهبود وضعیت پژوهشی در حوزه سلامت کمک نماید.

پیشنهادها

با توجه به رویکردهای جدید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در خصوص پژوهش‌های حوزه سلامت از جمله ارزشیابی کیفی پژوهش‌ها و مراکز تحقیقاتی و تأسیس آزمایشگاه‌های جامع تحقیقات، لازم است جذب منابع مالی خارج از دانشگاه، تقویت ارتباط صنعت و دانشگاه، ادامه روند ارزشیابی کیفی

References

- Moradi M, Dostar M, Ghaderifar E, Zanjani B. Identifying and prioritizing the barriers to research: The case study of research centers of Ministry of Science, Research and Technology. *Journal of Science and Technology Policy* 2013; 6(1): 35-47. [In Persian].
- Feizabadi M, Fahimnia F, Naghshineh N, Tofighi S, Mosavi-Jarrahi A. A review of impact assessment indicators of medical research. *Health Inf Manage* 2017; 13(6): 432-7. [In Persian].
- Tavakkoli MJ. The economy of research; pathology of economic equations governing the market of research. *Pajouhesh* 2010; 1(2): 149-91. [In Persian].
- Geraii-Nejad G, Rokhsareh K. *Fundamentals of research and development finance*. Tehran, Iran: National Research Institute for Science Policy; 2015. [In Persian].
- Zohoor A, Fekri A. Barriers to research from the viewpoints of faculty members of Iran University of Medical Sciences. *Payesh Health Monit* 2003; 2(2): 113-20. [In Persian].
- Hoseiny Shavoun A, Jahed H. The viewpoint of faculty members on research obstacles at Tabriz University. *Journal of Science and Technology Policy* 2012; 4(4): 49-64. [In Persian].
- Hosseinpour M. A study of debilitating factors of research from the viewpoint of faculty members in human sciences. *Journal of Social Psychology (New Findings in Psychology)* 2011; 6(19): 79-95. [In Persian].
- Ashrafi-Rizi H, Fateme Z, Khorasgani ZG, Kazempour Z, Imani ST. Barriers to research activities from the perspective of the students of Isfahan University of Medical Sciences. *Acta Inform Med* 2015; 23(3): 155-9.
- Karimian Z, Sabaghian Z, Saleh-Sedghpour B. A survey of barriers and challenges of research and scientific production in medical sciences universities. *Journal of Iranian Higher Education* 2011; 3(4): 35-63. [In Persian].
- Taqizadeh Kerman N, Hosseinqolizadeh R, Javidi Kalate Jafarabadi T. A pathological study of knowledge creation in humanities research centers. *Strategy for Culture* 2015; 8(30): 161-88. [In Persian].
- Ashrafi-Rizi H, Zarmehr F, Bahrami S, Ghazavi-Khorasgani Z, Kazempour Z, Shahrzadi L. Study on research anxiety among faculty members of Isfahan University of Medical Sciences. *Mater Sociomed* 2014; 26(6): 356-9.
- Ashrafi-rizi H, Zarmehr F. Research justice in medical sciences universities: Old concept with a new application. *J Res Health* 2017; 7(4): 885-6. [In Persian].
- Ebrahimzadeh F, Nasseryan J, Ghorbani M, Almasi A. The assessment of barriers to research from the viewpoint of faculty members of Lorestan University of Medical Sciences and relationship to research performance of them. *Yafteh* 2016; 18(1): 28-41. [In Persian].
- Badrizadeh A, Gholami Y, Birjandi M, Beiranvand G, Mahooti F. Barriers to research from viewpoint of faculty members of Lorestan University of Medical Sciences. *Yafteh* 2009; 11(3): 93-100. [In Persian].
- Hajsalehi E, Soltani R, Sharifirad G. Research barriers from the viewpoint of faculty members Isfahan University of Medical Sciences. *J Health Syst Res* 2014; 10(1): 98-105. [In Persian].
- Hosseininassab A, Alidousti Shahraki K, Noohi E, Kamali M. The barriers of research from the view point of nurses and midwives working at Shiraz teaching hospitals, in 2009. *Journal of Health and Development* 2013; 2(2): 149-56. [In Persian].
- Khatibi R, Rezaie M J, Zarezadeh Y, Ebnerasooli S. Reasons for faculty members' lack of interest in doing research in the field of education from their own perspective in Kurdistan University of Medical Sciences. *Iran J Med Educ* 2015; 14(12): 1103-6. [In Persian].
- Rezaeian M, Asadpour M, Hadavi M. Research barriers from the perspective of academic members and strategies for confronting with these barriers in Rafsanjan University of Medical Sciences, Iran. *J Health Syst Res* 2013; 9(3): 269-76. [In Persian].
- Sotodeh Asl N, Ghorbani R, Rashidy-Pour A. Viewpoints of faculty members of Semnan University of Medical Sciences

- about research barriers. *Koomesh* 2014; 16(1): 1-7. [In Persian].
20. Sadeghi S, Tohidnia MR, Heydarheydari S, Golchinnia N, Sohrabi N. A survey on barriers in performing research activities from the perspective of faculty members of Kermanshah University of Medical Sciences, 2011. *J Clin Res Paramed Sci* 2014; 2(4): 243-50. [In Persian].
 21. Safdari R, Ghazisaeidi M, Ehtesham H, Robiaty M, Ziaee N. Barriers to research in medical sciences from the viewpoints of faculty members of Birjand University of Medical Sciences in 2012. *J Rafsanjan Univ Med Sci* 2016; 15(6): 515-26. [In Persian].
 22. Abedini S, Abedini S, Kamalzadeh H, Momeni E, Zare S. The viewpoints of the faculty members of Hormozgan University of Medical Sciences about the barriers to research activities. *Dena* 2009; 4(1-2): 50-8. [In Persian].
 23. Golmakani E, Nabavi S, Ahmadpour S. Pathology of academic research: A missed chain of science to technology. *J North Khorasan Univ Med Sci* 2014; 5(4): 905-9. [In Persian].
 24. Mazloomi Mahmoodabad S, Hosseini P, Abbasi Shavazi M, Mirzaei Alavijeh M, Rezaei F. A survey of Shahid Sadoughi University of Medical Sciences students' opinions about research barriers during university training. *J Med Educ Dev* 2013; 6(10): 63-70. [In Persian].
 25. Bressan V, Bagnasco A, Bianchi M, Rossi S, Moschetti F, Barisone M, et al. Barriers to research awareness among nurses in Italy. *J Nurs Manag* 2017; 25(4): 243-5.
 26. Majumder MA. Issues and priorities of medical education research in Asia. *Ann Acad Med Singapore* 2004; 33(2): 257-63.
 27. Parahoo K. Barriers to, and facilitators of, research utilization among nurses in Northern Ireland. *J Adv Nurs* 2000; 31(1): 89-98.
 28. Quay TA, Frimer L, Janssen PA, Lamers Y. Barriers and facilitators to recruitment of South Asians to health research: A scoping review. *BMJ Open* 2017; 7(5): e014889.
 29. Khalaj A, Shokraiee K, Seyfi P, Mesgarpour B, Adhami HR. Qualitative assessment of the views of graduate and undergraduate students of the faculty of pharmacy about pharmaceutical research in Iran. *Hakim* 2018; 9(1): 45-51. [In Persian].
 30. Din Mohammadi M, Jabbari A. Estimation desirable scope of research and development intensity in Iran (critiques on science and technology policies of fifth plan). *The Economic Reseach* 2014; 13(4): 147-75. [In Persian].
 31. Rabiei M. The role of research and development in economic development of countries. *Roshd-e-Fanavri* 2008; 15: 35-40. [In Persian].
 32. Abbasi Esfanjani H, Forouzandeh Dehkordi L. Identify and explanation the factors that affects in commercialization of university research using triangulation model. *Journal of Science and Technology Policy* 2015; 6(4): 33-46. [In Persian].
 33. Sharifi M, Rezvanfar A, Hosseini SM, Movahed M. Commercialization of university agricultural research. *Journal of Entrepreneurship in Agriculture* 2014; 1(2): 15-29. [In Persian].
 34. Norouzi T, Delangizan S, Rezaee B. Design a model for the commercialization of the research findings. *Journal of Entrepreneurship Development* 2016; 9(3): 553-72. [In Persian].
 35. Parandi M, Ghahremani M, Abolghasemi M, Ferasatkah M. A survey of commercialization barriers of university research results in different majors of fundamental sciences presented in universities of Tehran. *Iranian Journal of Higher Education* 2014; 6(4): 83-106. [In Persian].
 36. Ministry of Health and Medical Education. Deputy of research and technology. Center for the Coordination and Evaluation of Research. Available from: URL: <http://hbi.ir/Forms/Special.aspx?hbsId=1211&category=1&templateid=1&hdlId=4>. [In Persian].

Economic Barriers of Health Researches in Iran: A Narrative Review Article

Hassan Ashrafi-Rizi¹, Mohammadreza Soleymani², Mohammadreza Hashemian³

Review Article

Abstract

Research is considered as an important investment for promoting innovation, knowledge development and economic development of countries. The aim of this study was to determine the economic barriers of health research in Iran. This was a narrative review. The data was collected through studying the articles published on information databases like Scopus, Web of Science, ScienceDirect, Google Scholar, SID, Magiran, and PubMed. The keywords used in this research included "Barriers to Research", "Research", "Economics", "Research Market" "Health" and other similar keywords. The study of economic barriers of health researchers showed that four factors including lack of research funding, lower investment in research, inadequate relationship with industry, and the non-commercialization of research results are considered as economic barriers in health research. Considering the new approaches of the Ministry of Health and Medical Education in the field of health research, it is necessary to attract funds from outside universities, strengthen the relationship between industry and academic sectors, improve the quality of researches, and increase commercialization of research results.

Keywords: Research; Health; Iran

Received: 31 Aug., 2017

Accepted: 26 Feb., 2018

Published: 06 Dec., 2018

Citation: Ashrafi-Rizi H, Soleymani M, Hashemian M. **Economic Barriers of Health Researches in Iran: A Narrative Review Article.** Health Inf Manage 2018; 15(4): 240-6

Article resulted from an independent research without financial support.

1- Associate Professor, Library and Information Sciences, Health Information Technology Research Center AND Department of Medical Library and Information Sciences, School of Management and Medical Information, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran

2- Associate Professor, Health Information Technology Research Center, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran

3- PhD Student, Medical Library and Information Sciences, Health Information Technology Research Center, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran (Corresponding Author) Email: mr.hashemian@mng.mui.ac.ir